

VERONTWAARDIGING en boosheid zijn gevoelens die ook Leo Decruyenaere, gewezen algemene proost van het ACW, overmannen bij het nieuws van het ontslag van vierduizend arbeiders en bedienden bij Volkswagen in Vorst en nog vele duizenden in de toeleveringsbedrijven. „We kunnen echter niet op de brug gaan staan om naar de stroom te kijken, we vallen gewoon mee in het water”, verwoordt hij zijn emoties. Mee zwemmen en helpen het hoofd boven water te houden is in deze omstandigheden veler opdracht.

Toch stemt Vorst tot nadenken. „Hoe kan dat toch? Heeft het te maken met onbekwaamheid van de bedrijfsleiders dat vele tienduizenden – behalve Vorst vallen er ook in Duitsland en elders in Europa ontslagen – na één herstructurering niet meer nodig blijken? Of is het gebrek aan doorzichtigheid van de economie?”, somt Decruyenaere enkele terrechte bedenkingen op. „Het kapitalistische systeem kent altijd ook winnaars. Aandeelhouders halen ongetwijfeld profijt uit deze reorganisatie. Maar ten koste waarvan?”

De sociale leer van de Kerk is in deze kwestie ondubbelzinnig. Winst nastreven ten koste van arbeid kan niet. Als solidariteit tussen rijk en arm wordt vervangen door de wet van de sterkste, dient ingegrepen. De politiek dient de economie te wijzen op haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. „In een politiek debat in de aanloop naar de recente verkiezingen in Nederland hoorde ik socialist Wouter Bos christen-democraat Jan Peter Balkenende vragen naar drie beleidsmaatregelen waarbij van de rijken inspanningen werden verwacht”, herinnert Decruyenaere zich. „Geen enkele kon de Nederlandse premier er geven! Dat zegt wel iets over het sociale beleid.”

Niet dat Decruyenaere de Nederlandse premier bestempelt als onbekwaam. „Hij nam moedige beslissingen, maar als je bij zo'n vraag met je mond vol tanden staat, schort er iets. Als de rijkdom groeit, moet de hele gemeenschap daarvan de vruchten dragen.”

Bedreigend geld

Politici zijn helaas geen tovenaars. Ze zijn nog altijd gebonden aan een bepaald territorium. Economie daarentegen al lang niet meer. Jacques Attali, raadgever van wijlen de Franse president Mitterrand, waarschuwde al voor de economische macht die de staten overstijgt. „De openbare orde zou eens in het gedrang kunnen komen, indien de macht van het geld het voor het zeggen krijgt”, stelde hij. „Dan zijn bepaalde publieke voorzieningen niet langer gewaarborgd.”

Drinkwater bijvoorbeeld, nochtans een publiek en levensnoodzakelijk goed. De watervoorziening wordt echter almaar vaker geprivatiseerd. In sommige landen leidt de overname van de publieke watervoorziening door de privésector zelfs tot uitsluiting van armen. Kan je de rekening niet

‘Helpen is één zaak, hartelijk helpen is nog iets anders’

Tom Heylen

Is globalisering voor sommigen een vies woord, we kunnen de werkelijkheid erachter niet meer wegdenken. Massale ontslagen zoals bij Volkswagen Vorst zijn in de huidige economische context helaas geen uitzondering. Toch mogen we niet toekijken en besluiten dat we er niets aan kunnen verhelpen. De sociale leer van de Kerk hierover is ondubbelzinnig.

Als geld wereld regeert

betalen? Kraan dicht! Rest noodgedwongen een beroep op ongezond putwater. „In zulke gevallen dient het middenveld gemobiliseerd”, oppert de gewezen ACW-proost. „En dat middenveld moet grensoverschrijdend actief zijn. Onder andere dienen vredesactivisten, ecologisten en mensenrechtenorganisaties wereldwijd op te roepen om de economische macht in te perken.”

Winst is goed, zolang ze ook wordt aangewend in dienst van het gemeen goed: sport, wetenschap, kunst – en dat alles toegankelijk voor iedereen. „Zolang de wetenschap technologie voortbrengt die de economie dient, zitten we goed. De toegang tot de wetenschap is noodzakelijk en dus is voldoende bijscholing wezenlijk om met arbeid bezig te zijn”, aldus Decruyenaere. „De ware motor van de economie dreigt echter het

geld te worden, en dan loopt het spaak. De economie moet ten dienste staan van mens en samenleving. De menselijke nabijheid is de biotoop van de mens, niet de economie.”

Hoge premies

„Het drama in Vorst kon wellicht niet worden vermeden. Niet langer beheerst de mens de economie, de economie regeert zichzelf. Maar helpen is één zaak, hartelijk helpen nog wat anders. Hier telt de kwaliteit van de contacten. Een belangrijke taak voor Europa is sociale drama's humaniseren. Ontslagpremies moeten voldoende hoog zijn, bij sluiting nog hoger. Ze maken de pijn van het ontslag draaglijk”, weet Leo Decruyenaere. „Op zo'n moment staan mensen echt aan de rand van de af-

grond: een gezin te voeden, een lening af te betalen...”

Structuurfondsen om slachtoffers van herstructurering nieuwe kansen te bieden, zijn al even noodzakelijk. Tevens dient zorgvuldig gewaakt over economische normen opgelegd aan bedrijven. „Herstructureren is niet de taak van de politiek, wel voorwaarden uitwerken om deze herstructureeringen menswaardig af te handelen.”

De Kerk onderstreepte altijd al dat het in alle gevallen gaat over de waardigheid van de gehele mens en van alle mensen. De mens kan nooit worden gereduceerd tot een louter economisch wezen. Globalisering is hierin goed noch kwaad. Het is een realiteit die de menselijke verbondenheid zowel lokaal als wereldwijd verstevigt. Toch is een kritische benadering nodig, zeker waar cul-

turele diversiteit wordt vernietigd en vooral waar armen het slachtoffer worden van processen waarop ze geen greep hebben.

„De Kerk moet vechten tegen de nadelen van de globalisering. Het algemene welzijn van de mens moet centraal staan, met in het bijzonder oog voor de zwaksten. Vroeger zouden we gezocht hebben naar de middenweg tussen links en rechts, nu zoeken we naar hoop voor mensen in een onzekere werkelijkheid”, besluit Leo Decruyenaere.

Een uitvoerige evangelische en ethische benadering van globalisering vindt u in *De economische, culturele en sociale gevolgen van globalisering. Een evangelisch-ethische benadering*, uitgegeven door de bisschoppelijke commissie Gaudium et spes, Licap, Brussel, 2005, 61 blz., 3 euro, ISBN 90 6858 656 4. Verkrijgbaar bij de liturgische centra en religieuze boekhandels.

Economie moet ten dienste staan van mens en samenleving, zeker niet omgekeerd. Personeelsvergadering bij Volkswagen Vorst. © Belga